

AFVAART

Het is ochtend het licht glundert
bomen wuiven goedemorgen want
stralend komen twee benen de gracht
op gepeddeld en voor de laatste keer
parkeert zij haar fiets kamt haar haren
en brengt die efemere scheiding aan tussen
werk en privé, zet haar standvastige voet
over de drempel van het pand waar zij sinds
lang in buffelt, dartelt, vergadert en regeert

Trappen gangen door de Hogeropgeleide
pacmandoolhof bereikt ze haar opgeruimde
kamer doet de deur open en o grote ogen
aan de ovale tafel zitten zeven vrouwen
die haar gezicht dragen en met ranke polsen
onstuimig gesticuleren debatteren over wie
de langste toespraak mag op haar afscheidsfeest:
aandachtigheid, invoelendheid, zorgzaamheid,
inzicht, overzicht, vermogen tot schakelen en
integriteit: het zijn haar talenten alle zeven
die rumoerig met elkaar wedijveren en nu
plots stilvallen want de feesteling staat in de
deuropening en die mag nog niets weten

De kamer houdt zijn adem in

Onze algemeen directeur toch enigszins beduusd
behoeft een denkpaauze dus ze beent naar het
raam doet het open en woei de wind dwingt duwt
het nog wijder open schoef krult door de kamer als
de ongedurige arm van een luchtgeest en nog voor
ze kan vragen wie wie is en waarom het wat en hoe
vallen de zeven montere vrouwen ritselend uiteen
in letters die als kwistig gemorste hagelslag op de tafel
en op de grond blijven liggen. Windeke woelt en zuigt
blaast en tilt de taalpartikels op in een spreuwenwolk
tollen ze de deur uit richting dinsdagse feestzaal
waar de augustusleegte de laatste zomer opbergt
en onder het genot van hap en drank een zevental
kubieke meters welverdiende lof straks vergieten zal

Wat te doen?

Ze pakt de laptop haar externe geheugen uit haar tas
maar heel merkwaardig: die ontglipt haar hij kantelt
uit haar hand dreigt te lazeren op het parket maar de
laptop herpakt zich klapwiekt vorstelijk als een trage vlinder
het raam uit op weg naar de spreekwoordelijke vrijheid
terwijl in golven zijn vlucht begeleidend zachtjes en voorzichtig
de dakpannen rammelen, een gebaar van uithuizig applaus
nipt boven het geronk van de ochtendlijke vuilniswagens uit
Drie passanten kijken op, verstoord: beeft het gebouw?

Fluks draait ze zich om naar haar bureautje, dat kleine antieke
ding want hoor ik die ranke poten nou rillen? En plots: knik knak
doen de vier houten beentjes en het meubeltje trippelt ongeduldig
steigert dan parmantig en springt lenig als een antilope eveneens
het raam uit zigzaggend over de daken weg, rank en rap
op weg naar wie weet wat voor taak voor een andere pief

Is dit dan mijn laatste dag?

Ze kijkt om zich heen en ziet de werkelijkheid steeds vager worden
muren slikken de dossiers in en trekken een uitgestreken gezicht
het parket bonjourt de benen klepperend de kamer uit de gang
op waar de tegels knorrig mompelen onder haar stap
De gangen krommen wrevelig de plafonds briesen nurks
de verlichting zwiept en flikkert als op een boot en de
deuren smeden een verbond met het geheim van het gebouw
'De charmerende charmeuse gaat ons verlaten'
zo pulseert de boodschap van fundering tot nok

'maar dan ontvoeren we haar'
zeggen de balken en de sponningen in koor

de boeken in de bieb brommen goedkeurend
deurklinken glimmen smachtend en in de schouw
begint het vuur van de opstand te branden ja ook
de schilderijen mobiliseren hun bemanning van mannen

dus nog voor zij het voorhuis bereikt begint alles te bewegen
het ronkt het siddert het stampet het sjort het buldert en het
kraakt tot de realiteit zich gewonnen geeft

en met schoorstenen als mortieren het timpaan als boegspriet
rukt het monumentale pand zich majesteitelijk los van zijn
heipalen – de portier springt van schrik in de gracht – stijgt op

en als een fabelachtig stoomschip vaart vederlicht het huis van
de kennis trage rondjes boven de versteld staande hoofdstad

'De wetenschap laten vliegen dat is wat je wilde hahaha' toertert het
triomfantelijk, 'dus kijk: we gieten alle kennis over de mensen uit!'
En het schip jojo't door de lucht, feestelijk dansend met klapperende
ramen waar de boeken uit sproeien die zich als manna over de stad
verspreiden en daar: in het raamkozijn alsof hij van de hoge
duikplank moet staan – ja écht – een wetenschapper en hij springt
en algauw volgt een tweede, een derde, en meer, de durfals voorop
en spoedig molenwieken er tientallen professoren hoog boven de daken
ze kunnen vliegen, vliegen door de ijle lucht van de geest en met de aarde
onder hun gretige ogen – ze kunnen het wél, glimlacht de stuurvrouw

en koninklijk stapt ze overboord
klimt de lange onzichtbare ladder helemaal naar beneden
en landt in de tuin van een huis
een huis
de tuindeur gaat open
er verschijnt een man
en die man zegt fijn dat je er bent
ik hoop je hier veel vaker te zien

Micha Hamel, augustus 2021

GEDICHT VOOR MIEKE ZANEN

ter gelegenheid van haar afscheid als algemeen directeur van de KNAW